

Vleermuisonderzoek Eisenhouwerlaan 1/1a te Oude Tonge

Aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Status:	Definitief
Project:	BE/2019/709
Datum:	8 oktober 2020
Samensteller(s):	ing. C.J. Blom
Collegiale toets:	ir. ing. K.J. Rebergen
Opdrachtgever:	

Wij dragen zorg

ESTEAL CAPITAL B.V.
Postbus 130
6710 BC Ede

Contactpersoon:	mevr. P. van de Fliert – van Zeist
-----------------	------------------------------------

Disclaimer

Blom Ecologie B.V. is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie B.V.

© Blom Ecologie B.V. / Estea Capital B.V.

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie B.V. worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

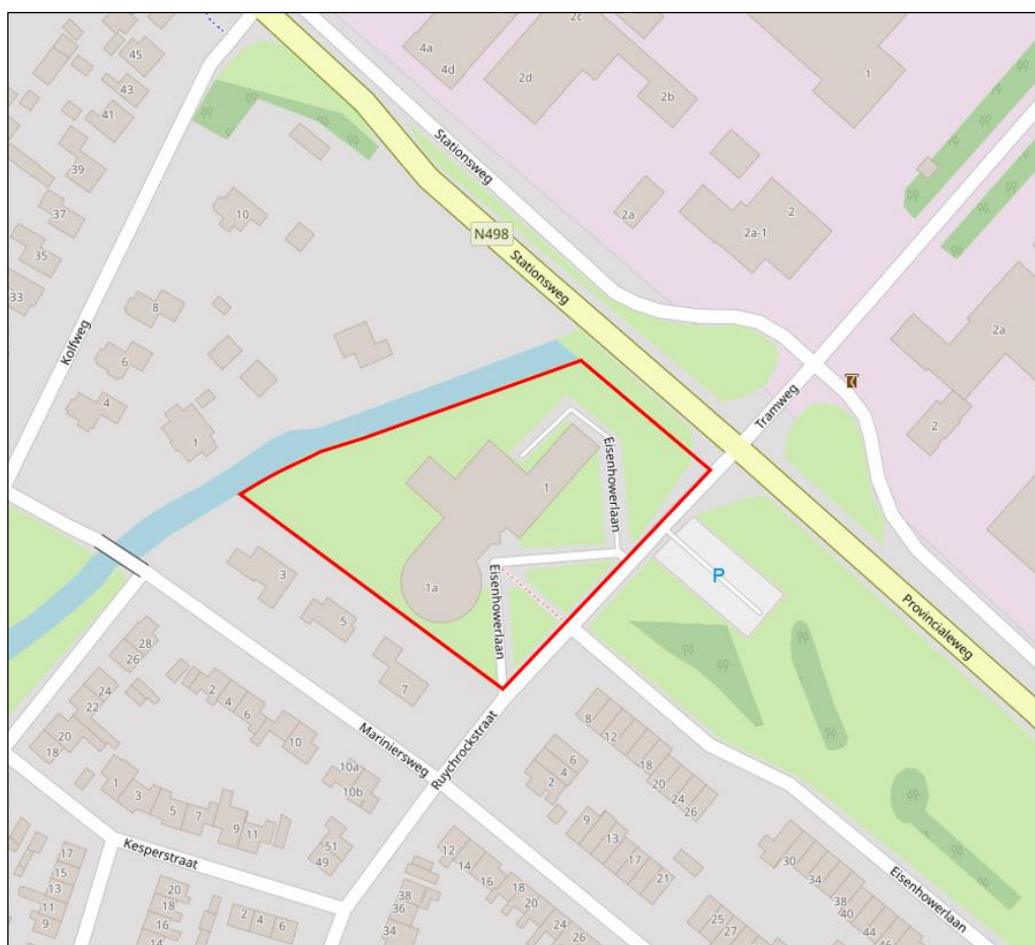
Inhoud

1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Plangebied	6
1.3 Werkzaamheden	6
1.4 Te verwachten soorten en functies	7
1.5 Kader Wet natuurbescherming	8
2 Methode	9
2.1 Theoretisch kader	9
2.2 Praktische uitvoering	10
2.3 Inventarisaties	11
2.4 Specifieke omstandigheden	12
3 Resultaten	15
3.1 Vleermuizen	15
3.2 Overige soorten	17
4 Conclusie	19
4.1 Vleermuizen	19
4.2 Overige soorten	19
4.3 Vervolgstap(pen)	19
4.4 Vooruitzicht projectplanning	20
5 Bronnen	21
Bijlage 1 Overzicht waarnemingen.....	22

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aan de Eisenhowerlaan 1/1a te Oude Tonge is het voormalige gemeentehuis van Oude Tonge gesitueerd. Het gemeentehuis is thans niet meer in gebruik en aangekocht om door Estea Capital B.V. en Oost West Wonen te worden omgevormd naar 27 seniorenwoning en 34 zorgappartementen. Aangezien de nieuwe bestemming en de beoogde sloop en verbouwing mogelijk leidt tot de aantasting van beschermde natuurwaarden is een oriënterend onderzoek uitgevoerd naar de potentie van de planlocatie en mogelijke negatieve effecten ten gevolge van de beoogde ingreep (Smits, 2018).

Figuur 1.1 Het plangebied is gelegen aan de Eisenhowerlaan 1/1a te Oude Tonge (bron kaartmateriaal: openstreetmaps.nl).

Op basis van het oriënterende onderzoek kon de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen niet worden uitgesloten. Om vast te stellen of de bebouwing op de planlocatie daadwerkelijk een functie heeft voor vleermuizen was aanvullend onderzoek noodzakelijk. Estea Capital B.V. heeft Blom Ecologie B.V. verzocht dit aanvullend onderzoek uit te voeren. In voorliggende rapportage worden de bevindingen beschreven.

Onderzoeksdoel

In dit aanvullende onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen centraal gesteld:

- Zijn vleermuizen aanwezig in het plangebied?
- Op welke wijze maken de vleermuizen gebruik van het plangebied? Zijn in het plangebied vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig?
- Hebben de voorgenomen activiteiten een negatief effect op de voorkomende soorten en/of de functionaliteit van verblijfplaatsen en leefomgeving van vleermuizen?

1.2 Plangebied

De planlocatie bestaat uit een voormalig gemeentehuis met parkeerterrein en tuin is gelegen aan de Eisenhowerlaan 1/1a te Oude Tonge (figuur 1.2). Het voormalige gemeentehuis bestaat uit twee gedeelten. Beide gedeelten zijn opgetrokken uit steen. Het oudere gedeelte bestaat uit een begane grond en een etage met een plat dak. De entree en het ronde gebouw is nieuwer. In dit gedeelte van het gebouw is veel glas verwerkt. Verspreid over het terrein staan solitaire bomen. In de quickscan is een uitgebreidere beschrijving en foto's opgenomen (Smits, 2018).

Figuur 1.2 Het voormalig gemeentehuis met omliggend terrein aan de Eisenhowerlaan 1/1a te Oude Tonge (Google Streetview).

1.3 Werkzaamheden

De beoogde ingrepen zijn permanent van karakter. De beoogde ingrepen betreffen sloop van het bestaande pand van 27 seniorenwoning en 34 zorgappartementen alsmede herinrichting van het terrein. De werkzaamheden zullen op hoofdlijnen bestaan uit:

1. Saneren van het gebouw
2. Nieuwbouw van woningen en appartementen
3. Revitalisatie terrein en aanleg verharding

Figuur 1.3 Beoogde nieuwe inrichting (bron: Estea)

1.4 Te verwachten soorten en functies

Uit het oriënterend onderzoek (Smits, 2018) is gebleken dat de bebouwing op de planlocatie geschikt is als rust- en verblijfplaats van vleermuizen (tabel 1.1). De bebouwing op de planlocatie is als verblijfplaats van vleermuizen geschikt als zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis.

Tabel 1.1 De te verwachten beschermde gebouwbewonende soorten op de planlocatie op basis van de uitgevoerde quickscan (Smits, 2018). ¹ Betreft een inschatting op basis van de quickscan (visuele inspectie en deskstudie) gerelateerd aan de beoogde ingreep (paragraaf 1.3).

Soort	Potentie	Overtreding Wet nb ¹
Huismus	Nee, geen pannendaken	Nee
Gierzwaluw	Nee, geen geschikte openingen	Nee
Vleermuizen	Ja	Mogelijk
Gewone dwergvleermuis	Ja	Mogelijk
Ruige dwergvleermuis	Ja	Mogelijk
Laatvlieger	Ja, echter beperkt	Mogelijk
Gewone grootoorvleermuis	Nee, geen toegankelijke zolder	Nee
Waternvleermuis en meervleermuis	Nee, relatief kleine openingen en relevant oppervlaktewater ontbreekt	
(Massa)winterverblijfplaats gewone dwergvleermuis	In beperkte mate, gebouw heeft beperkt bufferend vermogen	Mogelijk
Spreeuw (cat. 5)	Nee, geen toegankelijke dakruimte	Nee
Huiszwaluw (cat. 5)	Nee, geen overstek	Nee
Steenmarter	Nee, geen geschikte openingen	Nee

Figuur 1.3 Middels open stootvoegen, kierende daklijsten en andere openingen kunnen vleermuizen toegang krijgen tot potentiële verblijfplaatsen in de bebouwing op de planlocatie (overgenomen uit Smits, 2018).

1.5 Kader Wet natuurbescherming

De soortenbescherming van Wet natuurbescherming valt op grond van internationale verdragen en nationaal beschermde soorten, uiteen in drie verschillende beschermingsregimes. Deze beschermingsregimes betreffen de Vogelrichtlijn (art. 3.1), Habitatrichtlijn (art. 3.5) en de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Vleermuizen vallen onder de bescherming van de Habitatrichtlijn. Naar aanleiding van de beoogde ingreep (paragraaf 1.3) kan overtreding van de volgende verbodsbepalingen optreden:

Wnb, art 3.5 lid 2 en 4 (Habitatrichtlijnsoorten)

Lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren

Lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid (alle vleermuissoorten) te beschadigen of te vernielen.

2 Methode

2.1 Theoretisch kader

Ten behoeve van ecologische onderzoek naar een aantal beschermde soorten in Nederland zijn door experts richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen zijn in zekere mate juridische kaders gaan vormen bij de toetsing van onderzoeken op juistheid en volledigheid. Voor vleermuizen geldt het Vleermuisprotocol (NGB, 2017) als richtlijn. De richtlijnen worden met enige regelmaat door de opstellers geëvalueerd en indien noodzakelijk aangepast. De uitgangspunten zoals deze zijn geformuleerd in de richtlijnen vormen de basis voor het soortspecifieke onderzoek wat wordt uitgevoerd door Blom Ecologie B.V. In tabel 2.1 wordt voor de desbetreffende beschermde gebouwbewonende soorten beknopt weergegeven wat de onderzoeksperioden en methode zijn.

Tabel 2.1 Samenvatting van de uitgangspunten ten behoeve van vleermuisonderzoek zoals deze zijn geformuleerd in het Vleermuisprotocol (NGB, 2017).

Vleermuizen
<i>Kraamverblijfplaats:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (10 mei) 15 mei t/m 15 juli (20 juli) (2x veldbezoek). Indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector. <i>Zomerverblijfplaats:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (1 april) 15 mei t/m 15 augustus (1 december) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector. <i>Paarverblijfplaats:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (15 juli) 15 augustus t/m 1 oktober (1 november) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op in- of uitvliegende individuen, territoriaal gedrag en sociale geluiden. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector. <i>Winterverblijfplaats:</i> Onvolledig inspecteerbare winterverblijfplaatsen kunnen voor de gewone dwergvleermuis onderzocht worden door zwermbezoeken in de periode 1 augustus t/m 10 september (2x veldbezoek). Onderzoek wordt uitgevoerd met een batdetector eventueel in combinatie met een warmtebeeldcamera. Voor overige soorten met inspecteerbare verblijfplaatsen 1 locatie bezoek in de periode 1 december t/m 1 maart. <i>Essentieel foerageergebied¹:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (1 april) 15 april t/m 1 oktober (1 november) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3. Onderzoek is visueel en gericht op foeragerende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector. <i>Essentiële vliegroute¹:</i> Aantoonbaar door onderzoek in de periode (1 april) 15 april t/m 1 oktober (1 november) (2x veldbezoek). De periode is sterk afhankelijk van de soort, indien meerdere soorten worden meegenomen kan het aantal veldbezoeken oplopen tot 3.

Onderzoek is visueel en gericht op migrerende individuen. Onderzoek wordt uitgevoerd m.b.v. een batdetector eventueel in combinatie met een zaklamp of warmtebeeld.

(Kennisdokument gewone dwergvleermuis, BIJ12 & Vleermuisprotocol, maart 2017)

¹ Onder een essentieel foerageergebied wordt verstaan een foerageergebied dat van wezenlijk belang is voor het functioneren van de voortplantingsplaats of rustplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om eventuele aantasting daarvan op te vangen. Onder een essentiële vliegroute wordt verstaan een vliegroute die van wezenlijk belang is als er geen goede alternatieve vliegroute is om vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats een essentieel foerageergebied te bereiken of omvliegen vanuit de voortplantingsplaats of rustplaats naar een essentieel foerageergebied via een alternatieve route teveel energie kost (o.a. uitspraak RvS 201708426/1/R2, 3 juli 2019, ECLI:NL:RVS:2019:2169).

2.2 Praktische uitvoering

De praktische uitvoering valt uiteen in standaardprocedure tijdens elk veldbezoek, de reactieve onderzoekswijze die gehanteerd wordt en, indien van toepassing, de aanvullende onderzoeksmethodes.

Procedure

Op basis van de te verwachten soorten en de relatieve potentie voor deze soorten binnen het plangebied wordt het aanvullende onderzoek ingericht. Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering wordt bekeken vanaf welke posities de planlocatie (gevels/daken/dakranden met potentie) het meest efficiënt (strategisch) kan worden onderzocht. De strategische punten, looproute en zichtlijnen zijn afhankelijk van de aanwezigheid van obstructies, struiken/bomen, verlichting en diverse typen van bebouwing. Tevens zijn deze afhankelijk van de te onderzoeken soortgroep.

De procedure tijdens ieder veldbezoek is als volgt:

1. Bepalen strategische punten voorafgaand aan start onderzoek.
2. Controle gevels op aanwezigheid van uitwerpselen onder en/of tegen de gevels. Eventueel navraag bij bewoners op (recente) activiteit van vleermuizen¹;
3. Start/uitvoering onderzoek/bezetting strategische punten en uitvoering conform reactieve onderzoekswijze;
4. Afronding onderzoek, eventueel bespreken met collega('s) van tussentijds resultaat, eventuele onduidelijkheden over verblijfplaatsen en waarnemingen worden in dit stadium goed ondervangen.

¹Op basis van uitwerpselen kan vaak een goede eerste indruk worden verkregen waar grotere verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

Reactieve onderzoekswijze

Binnen de kaders van het Vleermuisprotocol (tabel 2.1) is de onderzoekswijze vormvrij. Afhankelijk van omstandigheden zoals de relatieve potentie, ervaring, moment van onderzoek het aantal onderzoekers, en dergelijke, worden door de diverse onderzoeksbureaus op verschillende wijze onderzoek uitgevoerd. Aangezien de te onderzoeken soorten veelal voorkeur hebben voor bepaalde type verblijfsplaatsen en leefgebied wordt door Blom Ecologie B.V. reactief onderzoek uitgevoerd. Dit type onderzoek houdt vast aan strategische punten en looproutes waarbij het geobserveerde gedrag van de te onderzoeken soort en de lokale omstandigheden leidend zijn voor de keuze van de strategische punten of looproute en de verblijfsduur per punt. De strategische punten worden bepaald op locatie voorafgaand aan de start van een onderzoek door een visuele beoordeling op de actuele potentie voor de soort in kwestie. Deze punten kenmerken zich door goed overzicht binnen het plangebied en zicht op zoveel mogelijk potentiële in- of uitvliegopeningen.

Het aanvullend vleermuisonderzoek wordt uitgevoerd door een combinatie van strategische punten en looproutes. Tijdens het eerste veldbezoek (zowel in het voorjaar als najaar) worden strategische punten ingenomen. Op het moment dat er sprake is van uitvliegende vleermuizen beweegt de onderzoeker zich in tegenovergestelde richting (dus de vleermuis tegemoet) naar het volgende strategische punt om zo een eventueel tweede of daaropvolgende uitvliegend individu, en uiteindelijk zo mogelijk de kolonieverblijfplaats, te lokaliseren. Hierbij blijft de nadruk op de bebouwing die binnen het plangebied valt. Tijdens de vervolgonderzoeken wordt per seizoen de strategische punten ingenomen waar op dat moment de hoogste trefkans is. Afhankelijk van het doel van het aanvullend onderzoek (e.g. kraamverblijfplaatsen, functioneel leefgebied e.d.) wordt de nadruk gelegd op strategische punten (zomerverblijfplaatsen, vliegroutes) of strategische looproutes (paarverblijfplaatsen, winterzwermverblijfplaatsen).

Voor alle onderzoeken geldt dat tijdens de rondes de keuze van strategische punten en/of looproutes beïnvloed worden door veranderende omstandigheden. Dit kan zijn een plotselinge verandering van windrichting, sterke toename of afname van windkracht, defecte straatverlichting en dergelijke. Het aantal factoren die bepalen waarom een onderzoeker juist de ene richting meer op kijkt dan de andere of er juist voor kiest af te wijken van een gebruikelijke route (door bijv. buurtbewoners die de onderzoeker aan de praat houden, bewoners die honden uitlaten of dergelijke) zijn niet of nauwelijks definieerbaar.

De wijze van onderzoek verschilt, met in achtneming van de randvoorwaarden van het Vleermuisprotocol, dus per datum, per loopronde en per moment. Er is derhalve geen sprake van vaste transecten maar veel eerder van diverse looproutes naar strategische punten waarbij de frequentie van stilstaan en beweging afhankelijk zijn van de omstandigheden op dat moment.

2.3 Inventarisaties

Veldbezoeken

De planlocatie is 5x bezocht door medewerkers van Blom Ecologie B.V. (tabel 2.2). Tijdens deze bezoeken zijn de planlocatie en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van vleermuizen. Tijdens het onderzoek is met name gelet op foeragerende/communicerende vleermuizen. Tevens is gelet op de veelgebruikte structuren door vleermuizen voor het bepalen van het functioneel leefgebied.

Tabel 2.2 Veldbezoeken op de planlocatie, met per veldbezoek welke functies onderzocht worden en het aantal waarnemers dat is ingezet. De weersomstandigheden voldeden aan de minimumcriteria zoals opgenomen in het Vleermuisprotocol (2017).

Veldbezoek	Functie	Aantal pers.	Datum	Zon ▼ ▲	Tijd	Weersomstandigheden
Vleermuizen 1	Kraam + zomer	2	29-04-2020	6.16	04.15-06.20	8/8, motregen, 1-2 Bft, 11°C
Vleermuizen 2	Kraam + zomer	2	19-05-2020	21.36	21.30-23.45	1/8, droog, 0-1 Bft, 16°C
Vleermuizen 3	Kraam + zomer	2	09-07-2020	22.00	21.45-00.00	8/8, droog, 0-1 Bft, 17°C
Vleermuizen 4	Paar + winter	1	12-08-2020	21.09	22.15-02.00	0/8, droog, 0-1 Bft, 25°C
Vleermuizen 5	Paar + winter	1	07-09-2020	20.14	21.15-02.00	2/8, droog, 2-3 Bft, 16°C

Gebruikte materialen

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met behulp van een verrekijker en batdetector, type Petterson 240x. Dit type batdetector is *heterodyne* en heeft een *time expansion* functie. De *time expansion* functie maakt het mogelijk de geluidopnames te vertragen waardoor nauwkeurige analyse van de hoogfrequent geluiden uitgevoerd kunnen worden. Geluidswaarnemingen zijn eventueel opgenomen met een opnameapparaat van het merk Roland, type R-07. Indien inventarisatie in het veld niet mogelijk was zijn geluiden geanalyseerd met behulp van de software BATSOUND. Daarnaast is tijdens de najaarsonderzoeken (zwermmactiviteit) gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera.

2.4 Specifieke omstandigheden

Tijdens het onderzoek op d.d. 29 april 2020 was sprake van motregen. De aanwezige vleermuizen reageerden hier enigszins op door tijdens de regenperiodes in de luwte actief te zijn. Er was echter geen sprake van afnemende of sterk veranderende activiteit. Motregen is daarnaast een acceptabele omstandigheid conform de bepalingen van het vleermuisprotocol (2017). Op diverse plaatsen in Nederland waar op dat moment onderzoekers van Blom Ecologie B.V. actief waren deden zich vergelijkbare omstandigheden voor en werd later activiteit van vleermuizen waargenomen. We zijn dan ook in de veronderstelling dat de weersomstandigheden niet noodzakelijkerwijs tot een afwijkend beeld hebben geleid. Gedurende het onderzoek hebben zich naar inzicht van de onderzoekers verder geen noemenswaardige zaken voorgedaan die eventueel zouden kunnen leiden tot een vertekend onderzoeksresultaat.

Figuur 2.1 Op d.d. 29 april 2020 was sprake van motregen, acceptabel conform vleermuisprotocol (2017). Tijdens deze onderzoeksronde is een verblijfplaats vastgesteld.

3 Resultaten

3.1 Vleermuizen

Waarnemingen, soorten en aantallen

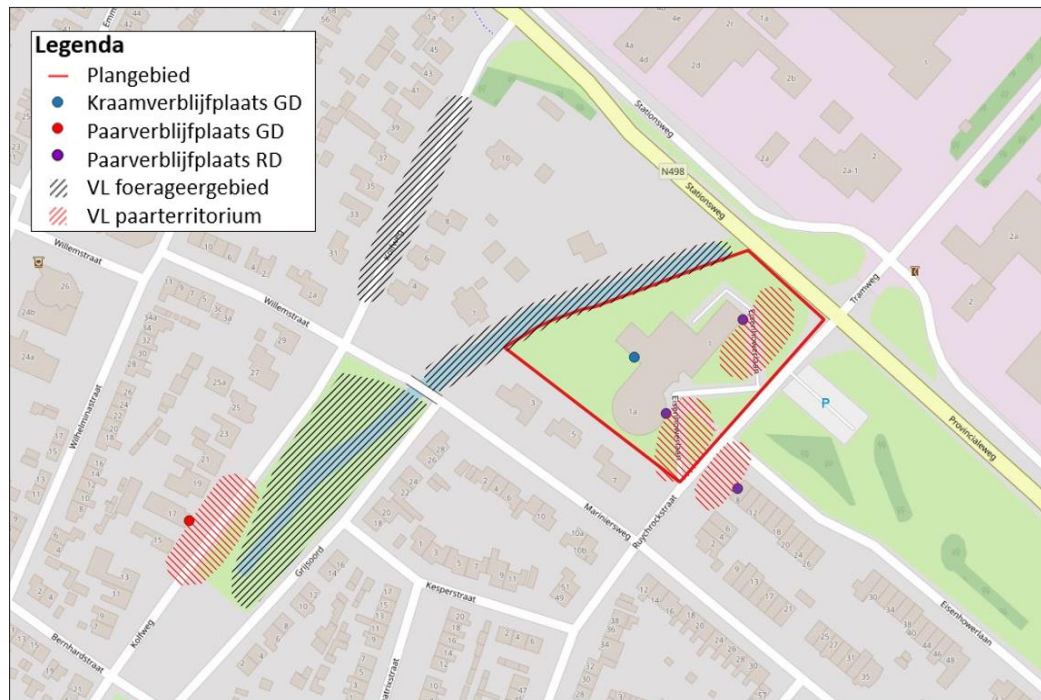
Tijdens de onderzoeksrondes zijn de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en laatvlier (*Eptesicus serotinus*) waargenomen binnen of in de directe nabijheid van het plangebied (tabel 3.1). Tijdens piekmomenten tijdens de voorjaarsrondes zijn in totaal 5-10 individuen van gewone dwergvleermuis waargenomen, tijdens de najaarsrondes betrof dit 3-5 individuen van gewone dwergvleermuis en van ruige dwergvleermuis.

Tabel 3.1 Waarnemingen en aantallen van vleermuizen gedurende de veldbezoeken. Mogelijk betreffen foeragerende, overvliegende vleermuizen en verblijfplaats dezelfde individuen.

Veldbezoek	Soort	Aantal	Gedrag
Vleermuis 1 29 april 2020	Gewone dwergvleermuis	5-10	Foeragerend bij sloot e.o.
	Gewone dwergvleermuis	2-3	Overvliegend
	Gewone dwergvleermuis	1	Wervend/roepend
Vleermuis 2 19 juni 2020	Gewone dwergvleermuis	5-10	Foeragerend bij sloot
	Gewone dwergvleermuis	10	Uitvliegend (kraamverblijf)
Vleermuis 3 9 juli 2020	Gewone dwergvleermuis	3-5	Foeragerend
	Laatvlieger	1	Passerend
	Laatvlieger	2	Foeragerend
Vleermuis 4 12 augustus 2020	Gewone dwergvleermuis	3-5	Foeragerend bij sloot e.o.
	Gewone dwergvleermuis	2-3	Overvliegend
	Gewone dwergvleermuis	1	Wervend/roepend
Vleermuis 5 7 september 2020	Gewone dwergvleermuis	3-5	Foeragerend bij sloot e.o.
	Gewone dwergvleermuis	1	Wervend/roepend
	Ruige dwergvleermuis	3-5	Foeragerend bij sloot e.o.
	Ruige dwergvleermuis	3	Wervend/roepend

Verblijfplaatsen

Gedurende het onderzoek op d.d. 19 juni 2020 is een relatief kleine kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuis vastgesteld in de bebouwing op de planlocatie. Tijdens het veldbezoek op 7 september 2020 is een paarverblijf van gewone dwergvleermuis vastgesteld in de woning aan de Kolfweg 17. Tevens zijn gedurende dit veldbezoek 3 paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis vastgesteld waarvan 2 in de bebouwing op de planlocatie (figuur 3.1).

Figuur 3.1 Overzicht van de waarnemingen en territoria van vleermuizen op de planlocatie en in de directe omgeving hiervan (verantwoording: het kaartmateriaal is vervaardigd in QGIS)

Figuur 3.2 De planlocatie in de schemerperiode tijdens het veldbezoek op 9 juli 2020.

Vliegroutes en foerageergebieden

Gedurende het vleermuisonderzoek is geen essentiële vliegroute vastgesteld. Gedurende de veldbezoeken was er sprake van diverse passerende vleermuizen. Hierin kon echter geen consistent vliegbeeld worden herleid. Enkele vaker geconstateerde vliegbewegingen zijn geconstateerd op de plaatsen waar vleermuizen foerageerden (figuur 3.1). De waargenomen individuen verspreidden zich diffuus door het plangebied waardoor er geen sprake is van de aanwezigheid van een vaste vliegroute door het plangebied heen.

Foeragerende vleermuizen zijn vooral waargenomen ter plaatse van de watergang ten westen van de planlocatie en het verlengde daarvan zuidwaarts. Aan de westzijde van het voormalige gemeentehuis staan ook enkele bomen die in combinatie met het oppervlaktewater bijdragen aan een geschikt insectenaanbod. Gedurende de veldbezoeken zijn hier ca. 5-10 foeragerende gewone dwergvleermuizen tegelijk geconstateerd. Gelet op de (in)frequente aanwezigheid en relatief lage dichtheid van foeragerende vleermuizen blijkt dat dit foerageergebied niet van essentieel belang is voor de soort. Echter in relatie tot de directe omgeving is het oppervlaktewater wel van dusdanig belang dat dit als een behoudenswaardig element in het vleermuishabitat van gewone dwergvleermuizen kan worden beschouwd

3.2 Overige soorten

Naast de te onderzoeken soorten waarvoor het voorliggend onderzoek is uitgevoerd zijn tijdens de veldbezoeken overige soorten waargenomen. De volgende vogelsoorten zijn gedurende de veldbezoeken waargenomen: merel kauw, blauw reiger, zilvermeeuw, meerkoet, wilde eend en houtduif. Deze waarnemingen bestaan met name uit overvliegende, rustende of foeragerende vogels op de planlocatie of in de omgeving hiervan. Tijdens het onderzoek zijn geen nesten of nestindicerend gedrag geconstateerd. De nesten van (algemene) broedvogels zijn beschermd gedurende het broedseizoen en/of zolang er sprake is van broedactiviteit en de jongen afhankelijk zijn van het nest.

4 Conclusie

4.1 Vleermuizen

In de periode april 2020 – september 2020 is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen binnen het plangebied aan de Eisenhowerlaan 1/1a te Oude Tonge. Het onderzoek is uitgevoerd conform de bepalingen in het Vleermuisprotocol (NGB, 2017). Tijdens het onderzoek is een kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuis en twee paarverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis vastgesteld in de te slopen bebouwing. Tevens maakt de planlocatie (in beperkte mate) onderdeel uit van het functioneel habitat als foerageergebied. De beoogde sloop (zie ingrepen paragraaf 1.3) leidt tot overtreding van een verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming art 3.5, lid 4 (wegnemen vaste rust- en/of verblijfplaatsen). Er dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming voorhanden te zijn alvorens de sloopwerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.

4.2 Overige soorten

Het onderzoek beperkte zich in beginsel tot het vaststellen van de aan- dan wel afwezigheid van vleermuizen. Tijdens het onderzoek is tevens gelet op nesten en/of verblijflocaaties van andere soorten op de planlocatie. Er zijn geen nesten van vogelsoorten aangetroffen binnen het plangebied. Zoals beschreven staat in de Vogelrichtlijn zijn alle vogels in Nederland beschermd tijdens het broedseizoen (indicatief betreft dit de periode 15 maart t/m 15 juli). Werkzaamheden die mogelijk leiden tot verstoring of aantasting van nesten buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden en zo overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen dienen.

4.3 Vervolgstap(pen)

Voor de uitvoering van de beoogde sloop is ontheffing nodig van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (Wnb, art 3.5 lid 2 en 4). Conform het Kennisdocument gewone dwergvleermuis en Kennisdocument ruige dwergvleermuis wordt aanbevolen om de navolgende aspecten te onderbouwen. Deze aspecten maken integraal onderdeel uit van het projectplan ten behoeve van de ontheffingsaanvraag.

- 1) Er is sprake van een wettelijk belang (Wnb, art. 3.8, lid 5b)
- 2) Bepaal waarborging van gunstige staat van instandhouding (Wnb, art. 3.8, lid 5c)
- 3) Onderbouw de meest bevredigende oplossing (alternatieven afweging) (Wnb, art. 3.8, lid 5a)
- 4) Bepaal mitigerende en compenserende maatregelen (Wnb, art. 3.8, lid 5c)

Een ontheffingsaanvraag is enkel succesvol als al deze aspecten voldoende onderbouwd kunnen worden. Indien de werkzaamheden geen wettelijk belang kennen of indien er vergelijkbare maatregelen zijn die gunstiger zijn voor de aanwezige soorten kan een ontheffing mogelijk geweigerd worden.

De ontheffingsaanvraag bestaat uit de volgende onderdelen:

- Aanvraagformulier (*dient nog opgesteld/ingevuld te worden*)
- Projectplan met ecologisch werkprotocol (*dient nog opgesteld te worden*)
- Oriënterend onderzoek (*reeds uitgevoerd*)
- Aanvullend onderzoek (*reeds uitgevoerd*)
- Eventueel aanvullende documentatie (*bijv. machtiging*)

4.4 Vooruitzicht projectplanning

Bevoegd gezag heeft de wettelijke termijn van 20 weken (13 + 7 weken verlenging) om te reageren op een ontheffingsaanvraag. De planning van de werkzaamheden dient aangepast te worden aan de aanwezige soorten om zoveel mogelijk de werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare periodes. Dergelijk maatwerk kan ervoor zorgen dat het project enkel in bepaalde periodes van het jaar uitgevoerd kan worden.

Indien de werkzaamheden leiden tot het wegnemen van vaste verblijfplaatsen dienen alternatieve verblijfplaatsen gedurende een bepaalde periode aanwezig te zijn naast de huidige verblijfplaatsen. Deze gewenningsperiode is afhankelijk van de soort en het aantal individuen. Het tijdig aanbrengen van alternatieve verblijfplaatsen is van belang om onnodige vertraging te voorkomen. In tabel 4.1 staat een overzicht van de aangetroffen verblijfplaatsen en de minimale gewenningsperiode. Raadpleeg voor de plaatsing van de voorzieningen een ter zake deskundige.

Tabel 4.1 Overzicht van de verblijfplaatsen die weggenomen worden door de beoogde ingreep. Per type verblijfplaats staat de vereiste gewenningsperiode vermeld. Raadpleeg voor het treffen van voorzieningen een ter zake deskundige.

Soort	Type	Aantal	Gewenningsperiode
Gewone dwergvleermuis	Kraam	1	3 maanden in periode 15 mei – 15 juli
Ruige dwergvleermuis	Paar	2	1 maand in periode april – oktober

5 Bronnen

BIJ12, 2017. Kennisdocument gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017. Kennisdocument ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. BIJ12, Utrecht

Smits, P., 2018. QuickScan Eisenhowerlaan Oude-Tonge. Bureau Natuurlijk, Nunspeet.

NGB, Zoogdiervereniging en GaN, 2017. Vleermuisprotocol, versie maart 2017

Gebruikte websites

www.arcgis.nl

www.ruimtelijkeplannen.nl

www.vleermuisprotocol.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Overzicht waarnemingen

